

CAMINS DE DOLOR

Poemes de la nostra guerra

VIII

HA MORT UN SOLDAT...

A la memòria del meu nebot, Isidre Bosch, mort en defensa de la Llibertat.

Tu, fores el primer que ofrenares la vida,
perdent-la en un infern de foc i de metralla...
Tu, fores el primer de la nostra família
que caigueres lluitant en el camp de batalla!...

Has donat, generós, la vida per la Pàtria,
amb el fusell als dits, serena la mirada;
quan et somreia tot, joventut exquisida,
i el cor enamorat de ta bella estimada!...

Quan et somreia el cel, els camps que conreaves,
els fruits assaonats, la flor dels ametllers;
l'amor dels teus germans, del pare, i de la mare,
que mai més et veuran per culpa d'estrangers...

La teva sang, serà saó d'una sembrada
de Pau i Llibertat, per tots els catalans;
que un jorn resplendirà a la terra catalana,
i per ella han de lluitar seguint-te els teus germans!...

Al lloc on has caigut, hi floriran violes
humils com el teu cor, que embaumaran el vent;
i el vent ens portarà sentors d'on tu reposes,
i reviuràs per sempre en el nostre pensament...

LA PADRINA FLORA...

La padrina vora el foc, plora que plora!...
Plora la mort del seu nét,
velleta i sola!...

La padrina vora el foc, plora i sanglota!...
Amb les ales del seu cor,
vola que vola!...

Vola lluny, terres enllà, rius i muntanyes!...
Fins que troba un lloc ombriu
de flors estranyes!...

Es un paisatge nevad, amb roses roges!...
Roses de sang dels herois
que allí reposen!...

Quina florida n'hi ha! Quina florida!...
Cada rosa és un punyal
per la padrina!...

Cada perla dels seus ulls, com la rosada,
va regant totes les flors
de la contrada!...

Flors roges del sentiment de la padrina!...
Sobre son pit lluirà
la preferida!...

La padrina vora el foc, plora que plora!...
Plora la mort del seu nét
que tant enyorà!...

R. MASSIP I TARRAGÓ

i vanitosos generals, amb la indiferència i fins amb l'estímul d'aquells que havien de fer-les impossibles.

Respecte a la llibertat dels pobles a disposar dels seus destins, d'antuvi—els qui n'havien d'ésser garantitzadors—féren enderrocar, per exercits mercenaris, la República que el poble hongarès s'havia donat per enorme majoria de vots, mitjançant el Sufragi Universal. Més tard, someteren per la força, Montenegro i Croàcia, pobles que gaudien de llibertat i que volien conservar-la, sota el domini centralitzant del Rei Alexandre de Iugoslàvia; i, quan Bulgària, per la tenacitat i energia de Stambulisky, s'havia alliberat de la tirania del Tsar Ferran, l'aliat del Kaiser, i anava consolidant el règim democràtic que lliurement s'havia donat, no volgueren, França ni Anglaterra, que als Balcans hi floreixés la Llibertat, i d'acord amb el rei Boris—que la genealogia de Stambulisky li havia permès d'ocupar la vacant que hagué de deixar el seu pare—organitzaren un cop d'estat militar que posà fi al règim democràtic que s'havia establert a aquella nació balcànica, establint-hi una dictadura de militars i terratinents que encara dura. A Stambulisky, que havia alliberat el seu poble de l'esclavitud i misèria en què el feien viure les castes dominants, i que tanta generositat ha-

via tingut amb els seus enemics, els que el feren presoner, li tallaren la mà dreta de viu en viu, en venjança d'haver amb ella, signat el Decret per al qual repartí la terra entre els camperols.

Referent a assegurar als treballadors el dret d'associació, tot es reduí a crear l'Oficina internacional del Treball, que no ha servit per altra cosa que per a ben plaçar a uns centenars de fills de la burgesia de cada país i que cada any uns quants privilegiats puguin anar a recrear-se a costa del contribuent, a les voreres del Llac Lemán i quan els obrers d'algun país gosen demanar la posta en pràctica d'allò acordat pels buròcrates de l'O. I. T., són empresonats i acusats de pertorbadors.

A causa, doncs, de no haver els vencedors de la gran guerra complert les promences fetes a l'opinió que els recolzà, ens trobem, al cap de dinou anys, en molt pitjor situació que abans del 1914. Les guerres es multipliquen; els pobles lliures van caient, l'un rera l'altre, sota la tirania del Kaiser de torn, i als assalariats se'ls desposseeix de les millores que havien assolit a costa de grans sacrificis. Ultra això, els homes d'esperit liberal que assoleixen fugir de l'infern feixista, són empresonats i lliurats als botxins d'Alemanya o d'Itàlia. A jutjar per ço que hom veu, no és

llunyà el dia en què els ex-combatents francesos els faran pagar car l'haver lluitat contra l'imperialisme tudesco.

Si els desconeguts combatents que a França i a Anglaterra hauran rebut aquests dies l'homenatge dels elements oficials haguessin, per un moment, pogut aixecar el cap, segurament haurien escopit el rostre dels seus visitants, indignats de veure com, per la seva covardia, la reacció alemanya que no pogué amb quatre anys de guerra imposar la seva voluntat a Europa, ho assoleix ara amb uns quants brams de la fera que té sota les seves urpes al poble alemany. I, quina no seria la decepció d'aquells dotze mil catalans, germans nostres, que varen morir als camps de batalla de França, amb la creença que defensaven la llibertat dels pobles i dels homes, si vegessin com aquells que havien de garantir-la, contribueixen a què el monstre vençut fa dinou anys destrueixi la República que el poble espanyol lliurement es donà per haver-la ella mateixa volgut alliberar-se d'opressors i retornar a Catalunya les llibertats que li foren arrebastades dos-cents anys enrera!

MIQUEL VILAGINÉS

D'interès als catalans que tenen famílies a terres americanes

L'Agrupació Catalans d'Amèrica, desitjant contribuir a augmentar les possibilitats de la nostra resistència i fer possible el triomf final, prega als catalans de la Península que tinguin familiars en terres americanes, que s'adrecin a llurs parents sol·licitant que els trametin queviures.

L'Agrupació Catalans d'Amèrica, sota els auspicis de la Comissaria de Propaganda de la Generalitat tindrà cura de trametre els desigs dels catalans a llurs familiars. Cal només portar tots els dimecres i diumenges, de 3 a 5 de la tarda, al local de l'A. C. d'A., Ronda Universitat, núm. 1, o a la Comissaria de Propaganda, Avinguda 14 d'Abril, núm. 442 bis, les adreces dels familiars, que curarem de fer arribar als interessats i als nuclis catalans constituïts més propers al lloc de llur residència.

CARNET INTERNACIONAL

Immediatament després de la conferència de Munic es volgué donar la sensació d'una entesa general, la immediata conseqüència de la qual seria la pacificació d'Europa i l'iniciament d'una era de pau i prosperitat. Indubtablement l'estat de tensió iangoixa experimentat per milions d'ànimes en tot el vell continent, ha desaparegut en veure evitada la imminència d'un conflicte general amb totes les seves horribles conseqüències i l'estat d'ànim que aquest alleujament comporta és el que permeté vestir l'aurèola quasi apoteòsica que per uns dies envoltà els primers ministres de França i d'Anglaterra.

Després l'estudi fred dels fets i noves situacions creades ha portat a l'anàlisi i constatació de conseqüències per part dels homes que senten la responsabilitat. Darrera l'entusiasme dels partits, organitzacions i interessos reaccionaris, per l'entesa circumstancial que ha permès el reforçament dels estats totalitaris, capdavanters de l'anticomunisme i de la lluita contra l'organització del proletariat i la veritable democràcia, sorgeix a través de comentaris periodístics i de manifestacions públiques, la preocupació creixent per les ambicions i futures actituds dels nous imperialsismes, fins al punt, que llegim en un diari portantveu dels interessos capitalistes: «Que resulta lamentable pugui Alemanya apuntar-se l'èxit de la lluita contra Moscou, ja que el règim nazi és tan perillós o més per la pau, que el mateix bolchevisme».

Es indubtable que els dirigents actuals de la política britànica, els interessa en gran manera, i potser en primer terme l'aïllament de la U. R. S. S. i el desplaçament de la seva influència, on sigui que pugui ésser exercida. L'interès de classe pesa més en el seu ànim que qualsevulla altra consideració. No obstant, ens neguem a creure que puguin sentir-se indiferents a tota altra conseqüència. El cas de Duff Cooper, l'ex-primier Lord de l'Almirall, reaccionari cent per cent, n'és una prova palpable.

L'assumpte de les colònies, plantejat per Hitler amb una certa peremptòritat, no pot deixar de preocupar en les altes esferes de Londres. Si bé es discuteix amb cinisme la conveniència de solucionar aquest nou conflicte, sacrificant l'imperi colonial de les nacions dèbils, com Portugal, Bèlgica i Holanda, l'ocupació de territoris rics i estratègicament ben enllaçats per part d'Alemanya, complicaria notablement la seguretat de les comunicacions de la Metròpoli amb els dominis i colònies. La probable creació a l'Àfrica central d'un exèrcit colonial indígena, ferriament enquadrat per la disciplina germanica, amb bases aèries i navals ben equipades, no pot menys de representar un perill inquietant, particularment per l'Unió Sud-Africana, els representants de la qual han manifestat ja la seva oposició als punts de vista exposats pel Reich referents a certs territoris, actualment sota mandat de la S. de N.

A França, que es troba ja de fet més directament amenaçada, són molts els que veuen el perill de seguir com fins aquí, supeditada la seva política exterior a les directrius de Londres. La compenetració amb l'Imperi Britànic és una necessitat que senten tots els francesos, però han pogut comprovar, amb amargor, que d'un temps ençà aquesta col·laboració ha obligat França l'abandonament de bons amics i posicions obtingudes a costa de sacrificis materials molt importants i que obeïen a un pla ben establert i servit amb constància durant els últims vint anys.

Un comentarista prestigiós — per cert gens inclinat a l'esquerra — crítica durament a Daladier per la seva intervenció en el Congrés de Marsella, en intentar justificar l'acord de Munic. Després d'anàlitzar els resultats obtinguts arribà a la conclusió que ni Daladier ni Bonnet són els homes que poden parlar en nom de França en aquests moments difícils, en què cal revisar tota la política estrangera del país sobre noves bases. I acaba preguntant-se dolorosament: I quines són aquestes bases?

Per la seva part, les dictadures no han esperat moltes setmanes a reaprendre les seves violentes campanyes de premsa dirigides a impressionar els partidaris de la pau a tota costa, persistint en el seu sistema d'intimidació que tan excel·lents resultats ha vingut donant-los-hi fins ara. El Führer i el Duce deien voler la pau i pretenien demostrar que aquesta és impossible per la mala voluntat d'una part de l'opinió en els països democràtics. En el seu últim parlament a Weimar, Hitler ha criticat violentament a personalitats de prestigi dintre la política dels altres estats i no amaga la seva exigència de què es limiti la llibertat de crítica, discussió i premsa en els règims parlamentaris per tal de poder arribar a un acord. Així s'atribueix de fet el dret a intervenir en la política interna d'uns països, gelosos, fins avui, de la seva sobirania. Mentrestant, el rearmament persisteix a un ritme accelerat a tots els països, amb esporàdics anuncis de xifres fantàstiques de material i amb els consegüents pressupostos de defensa, que ofeguen cada dia més l'economia, pesant com llosa de plom sobre els pobles.

En resum, el desarmament continua essent una il·lusió i l'apaivagament moral està molt lluny d'ésser una realitat. La pau, si persisteix, és una pau armada i els estats continuen mirant-se i observant-se mútuament, com a rivals disposats a treure profit de qualsevulla oportunitat en benefici propi. Tot home sensat preveu que el present estat de coses, a la curta o a la llarga representa la topada sagnant i que aquesta pot esdevenir, tard o d'hora, en el moment més imprevisible. Tot el que no sigui una política de desarmament moral a base de seguretat col·lectiva i restabliment del dret internacional, no pot portar a una pau efectiva i duradora.

S. FIGUERAS